

ZOMBOR és VIDEKE

POLITIKAI LAP.

Hirdetéseknél két hasábos petít sora 16 fill., többszöri beiktatásnál megfelelő engedély. Nyitlér sora 30 fill.

Felolós szerkesztő:

Lelkiállományos:

Dr. BONOSZLOVITS VILMOS. OBLÁT KÁROLY.

Egész évre 12 kor., félfévre 6 kor., negyedévre 3 kor.

Megjelenik vasárnap és csütörtökön.

Nyelvében él a nemzet.

„Az összes nemzeti követelések teljesítettnek — a nyelv kérdés kivételével”.

(D.) Magyar nyelven dicsérjük az Urat! Széles e hazában, a melyet az első magyar király bölcsessége megváltott az őspogány hittől, magyar nyelven zengjen a dicséret a Magyarok Istenéhez, aki annyi viszály és balszerencse közt megtartotta nemzetét egy ezred-éven át.

Hangzatosabb, édes búbjával csendőbb, szebb nyelv van-e a világon a magyar nyelvénél? Magyar fülnek édes zenéje, magyar léleknek, magyar szívnek legszebb imádsága ez!

Ebben a nagy emberi társadalomban a sok cifra, hatalmas, büszke nemzet között, olyan a magyar, mint a lüskétől megtépett, ágtól megvérzett árva fiú. A zápor megverte, a nap le-sütötte. Senkije és semmije sincs és a szeretet szava nélkül megy előre egyedül, az élet nagy országútján száz ellenségől körül véve. De nem kell féltetni.

Ez a fiú keményfejű legény. Szívében nagy emlékeket és nagy álmokat hord. Az emlékek ezer évek viharai-ból szállnak ki s az álmok új ezred-évre szólnak.

Sorsunk és rendeltetésünk, hogy

mindenképen kilegyünk zárva a nyugati világ nagy társadalmának közös-égéből. A nyelvünk idegen a föld kerek-égén. Sőt saját édes hazánkban is elismerésre nem talál. Lelkét a magyarnak megérteni, szellemét felfogni 35 év után sem tudják.

Hatalma, indulata, szíve, csillogása ennek a nyelvnek nemzeti önállóságunk kifejezője, nemzeti erők biztosítója. Vele élünk az örökön örökké való időkhöz, de nélküle meghalunk egy szelő fuvalatnyi pillanat alatt. Akarjuk a halált és mást se kell tenni, mint feladni nyelvünket; akarjuk a szolgálást és mást se kell tenni, mint lemondani nyelvünkről.

De nem akarjuk!

A magyar nemzet életének, boldogulásának és hatalmi fejlődésének irányítóit megértik immár a magyar nyelvnek igazéletes erejét. Tudják, hogy belőle sugárzik ki a nemzeti géniusz életlentartó ereje. Tudják, hogy nélküle a Duna-Tisza táján meghalna a magyar. Hármaskoporsóba kerülne a halál, a szolgáltság és névtelenség koporsójába! Sirját, mint egykoron a hármaskoporsóba zárt Atilláét, soha fel nem találná senki sem.

Mi, akik itt élünk és küzdünk a létfenntartásunkért s nehéz bajainkban, a Magyarok Istenéhez fordulunk, hogy termékenyítse és világosítsa föl vezető

államférfiaink elméjét, szívét és ihlesse meg a nemzeti géniusz magyar lelküket, hogy mi magyarok, ennek a vérázta-tott földnek fiait, a magyar nyelvnek souverénitása mellett akarunk élni és annak államfentartó erejével mindenkit e földön magyar polgártársainknak elismerni.

Ez a nyelv a mi fegyverzetünk és páncélzatunk, a melyen nem vesz erőt semmi idegen hatalom. Hányszor lett megkísérve a nemzeti nyelv elnyomása, — de mint Anteusz, valahányszor elbantolás céljából a földet érintette — mindig újult erővel, diadalmasan feltamadott. Ennek a nyelvnek lelke és szelleme a Rákóczy induló előretörő hangrohamban viharozik, s a Hymnusz szelid imádságos harmoniájában csillapul meg.

Ez önti szívünkbe a hitet, reményt, az erőt, az indulatot a harcban s a béke csöndjéért, nyugalmát. Ami erő e nemzetben él, az nyelvében bírja gyökerét, a mi álmot a magyar szív sző, annak színe, kivirágzása, fénye a magyar nyelvben kifejezésre talál.

A magyar nyelv a mi végvárunk, a melyet feladni, lerombolni nem lehet és nem szabad soha!

Erre segítsen meg minket a magyarok Istene!

A „ZOMBOR és VIDEKE” TARCZAJA

A pálmafák alatt.*)

Akármi sokra szólhat a tilalmunk
Csak arra nem, hogy elfelejtselek.
S hogy gondolatba ne legyek veled,
Azt el nem érheti egész hatalmunk.

Azt megtehették, hogy reád boruljon
Az élveholak síri börtöne,
De azt kizárni nem lehet veled,
Hogy bánatodra szívem elszoruljon.

Hová kiűztek engem a körösből,
Hová te menekülsz a börtönödből,
A bánatunk közös hazánk maradt.

S a sziveink akármi messze vannak,
Mít ott noked a fenyvesek sosognak,
Azt hallom itt a pálmafák alatt.

Pataj Sándor.

*) Megjelent az Egyetértés 27. számában.

A beteljesült álom.

(Humoreszk.)

— A „Zombor és Vidéke” eredeti tarczája. —

Írta: Radványi G. Tivadar.

Az én Bandi barátomat két főtulaj-donsággal verte meg az Isten. Először nagy

rövidlátó és másodsor olyan szerelmes, mint egy — majom.

Ez a két főtulajdonsága aztán sok bajt, kellemetlenséget okozott neki. De különösen nagyfoku rövidlátása miatt, mely okozata másik tulajdonságának is, érezte magát szerencsétlennek.

Hát hogyné! Habos Böske, ki Bandi barátom szerelme tárgyát képezi, egy megkísérlett, de rosszul sikertült kéztöré- vési incidensből kifolyólag, rövidesen tud- tára adá neki, hogy rajta nagyfoku rövid- látását kifogásolja és tán azért nem is szeretheti s ennél fogva minél-előbbi sze- rencés kiábrándulást ajánlt neki . . .

S ezen felül e miatt az a csapás is járult nagy keserűséghez, hogy ilyen kis városban, mint amilyenben mi lakunk s hol csak a hold szolgálja az éjjeli világí- tást, esténként lakásából ki sem mocczan- hatott. Pedig, milyen jól esett volna most a sok szerelmi bút, bánatot egy „kis” borba temetni!

Hanem ez utóbbi baján mégis csak segített valahogy. Egy napon szobámba toppant s egyrésztől, mint szomszédot, másrésztől mint testi-lelki jó barátot föl-

kért, hogy tekintettel nagyfoku rövidlátá- sára, lennék éjjeli barangolásainak hű ki- sérője. A nappalt e czélra a nyári, nagy meleg miatt nem tartotta alkalmasnak és aztán az éjjeli mulatság az ilyen nagy szerelmi kesergőkre sokkal jótékonyabban, költőiebben is szokott hatni.

En bár átláttam kérelmének méltá- nyosságát, mindamellett vonatodtam azt eleinte teljesíteni: nem akartam másnak a hű kutyája lenni. De utóbb eszembe jutván a közmondás, mely szerint a mai világban többet ér egy jó barát és egy jó szomszéd száz rokonnál is és . . . az- tán tekintetbe véve, hogy a borocska én se valami nagyon utálok, — csakhamar minden további tetektória nélkül fölajánl- tam neki „hű” szolgálataimat . . .

E percztől fogva tehát minden este, a haragszó elhangzásakor, lakásán pon- tosan megjelentem s onnan egyült a nagy- vendéglőbe távoztunk.

A minap is így cselekedtem. Alig némult el a haragszó utolsó morajló hul- láma, már is szobájában termettem.

* **A politikai válság.** Wekerle megbízatása. (Saját tudósítók telefonjelentése.) Budapest, szept. 2-án Beavatott körökben úgy nyilatkoztak ma, hogy a válság már nem sokáig lesz mostani néhez stábiumban. Megbízható forrásból közlik ugyanis, hogy a király csütörtökön mind a két ház elnökét kihallgatáson fogadja. Ugyancsak Wekerlét is csütörtökön fogadja a király. A legbeavatottabb helyről azt jelentik, hogy minden kétséget kizárólag Wekerle Sándor következik a kormány elnöki székben, még pedig a lehető legnagyobb nemzeti engedelmekkel. A felség ugyanis a kihallgatások során meggyőződött arról, hogy a vizsgált helyzetben másképp nem segíthet, csakis ha teljesíti a nemzet jogos kívánságait.

* **Uj bélyegyek.** A pénzügyminiszter intézkedése folytán a magyar korona országai területén 1898. évi július hó 1-től forgalomban levő magyar bélyegjegyek helyett 1903. évi október 1-től kezdve új bélyegjegyek fognak forgalomba bocsátatni. A közönség tájékoztatása czéljából a pécsi kir. pénzügyigazgatóság erre vonatkozólag a következőket közli: A jelenleg forgalomban levő bélyegjegyek 1903. október 1-seje után 1903. évi október hó 31-ig árusíthatók s teljes érvénnyel használhatók, 1903. évi november hó 1-ével azonban forgalomon és érvényen kívül helyezhetnek s e naptól kezdve kizárólag csak az új bélyegjegyeket szabad használni. A forgalomban kívül helyezett bélyegjegyeknek ezen időpont letelte után való használata a bélyeglerovási kötelezettség nem teljesítésével egyenlőnek fog vétetni és a bélyeg- és illeték-szabályok szerint ezzel egybekötött hátrányos következményeket fogja maga után vonni. Az 1903. évi november hó 1-ével forgalomban kívül helyezett bélyegjegyek a törvényes határozományok megtartása mellett az adóhivataloknál 1903. évi november hó 1-étől 1903. évi december hó 31-ig új bélyegjegyekkel ingyen kicserélhetők lesznek, 1904. évi január hó 1-től ugyanazon évi december hó végeig a kicserélést indokolt kérelemre a pénzügyminisztérium engedélyezi. A kicserelés iránti beadvány bélyegmentes. A forgalomból kivont érvényt vesztett bélyegjegyek 1904. évi január hó 1-től kezdve többé sem ki nem cserélhetők, sem értékük meg nem térítetik.

* **A jövő évi virilisták.** A belügyminisztérium ma rendelet érkezett Szeged város hatóságához a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítására tárgyában. A rendeletet minden év augusztus hó 31-ig a törvényhatóságok kötelesek megküldeni a kir. adóhivatalok a szóbanforgó kimutatásokat a jelen évre vonatkozólag folyó évi augusztus hó 31-ig a törvényhatóságok rendelkezésére már nem bocsáthatják, már pedig az 1886. évi XX. t. cz. 24. §-ának rendelkezése szerint a bizottság választás alá eső tagjainak megválasztása csak a legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítására, illetve kiigazítása után történhetik és így a legtöbb adót fizetők névjegyzékének a törvény czélzata értelmében is oly időben kell megállapítva lennie, hogy annak alapján a most idézett törvény 33. §-ának megfelelően a bizottság választás alá eső tagjai sorában megüresedett helyek még ez év végén betölthetők legyenek; ennél fogva a végbő, hogy a legtöbb adót fizetők névjegyzékének igazítása iránti intézkedések kellő időben befejezhetők legyenek és így a törvényhatósági bizottság törvényszerű kikészítése fennakadást ne szenvedjen; elrendelem, hogy a szóban levő eljárás körül ezuttal kivételesen a kir. adóhivatalok múlt évi kimutatásai veendő alapul és a legtöbb adót fizetők névjegyzékének kiigazítására a törvényben előírt eljárás ezen alapon teendő folyamatba.

Budapest, 1903. aug. 22.

K huen-Hederváry s. k.

* **A tanítókat az iskolaszék helyezi át.** Akik a tanügyi dolgok iránt érdeklődnek, bizonyosan emlékeznek még rá, milyen kavarodások okozott a mult eszleendő végén az a kultuszminiszteri utasítás, mely új rendlatást szab meg a községi iskolaszékek számára. A hirdet utasítások ellen, melyek, bár méltánylandó intecziókkal többféleképp beletitköznek a községi autonomiába, a legnagyobb magyar városok rendre óvást emeltek a miniszter előtt. A fölratozásnak volt is eredménye, amennyiben a miniszter rövid idő mulva megváltoztatta a sérelmezett pontokat, többé-kevésbbé a városok kívánsága szerint. A visszavás epilogusaként tegnap egy pótkörrendelet érkezett Szegedre, amelyben az utasításoknak még egy nagyon lényeges pontját módosítja a miniszter, ami valószínűleg nagyon rosszul vált be a gyakorlatban. Az eredeti utasítások ugyanis a tanítók egyik tantestületéből a másikba való áthelyezésének jogát elvették az iskolaszéktől és a tanfelügyelőre ruházták. A miniszter újabb rendeletében az áthelyezés jogát visszaruházza az iskolaszékre. A rendeletről tanács értesíti a közigazgatási bizottságot, a tanfelügyelőt és a népiszkolai felügyelőt.

Kegyuri bizottsági gyűlés.

Zombor sz. kir. város róm. kath. kegyuri bizottsága — mult vasárnap rendkívüli közgyűlést tartott Hauke Imre polgármester elnökle alatt. Következő fontosabb határozatok hoztak.

1. Az 1902. évi megvizsgált zárszámadások — jóváhagyattak.

2. Párber hátralékok — melyek 8-10 év elteltiek — behajtásáért 10% jutalékot állapított meg a közgyűlés.

3. Elnök előterjeszti, hogy az Érsek az ovónökepezdét 3. osztályal akarja kibővíteni, holott a kalocsai Érsek kilátásba helyezte, Zomborban egy tanítónökepeze felállítását, a mit a kegyuri bizottság kérelmezett is. A gyűlés elhatározta, hogy felterjesztést intéz az Érsek Excellentiájához, kérvén őt, hogy ne az ovónökepeze kibővítés, hanem tanítónökepezedére van Zombor város r. kath. közönségének szüksége s arra hívja fel az Érsek úr figyelmét.

Auth György helyettesített pénztárnok és id. Donoszlovits József gondnok ellenőrnök 100—100 korona jutalmat szavaz meg a közgyűlés, — a templom pénztárnoki interregnum alatt teljesített munkálatok elismerésül. Buday Gerő és Dr. Donoszlovits Vilmos felszólalásaira a közgyűlés elhatározza, hogy a legközelebbi közgyűlésen özv. Purmann Alajosné kérvényét kegdyja megkeresése ügyében tárgyalni fogja, — és egyben elhatározza, hogy a hitközségi alkalmazottak nyugdíj ügyének rendezése illetve javaslatételére nemkülönb a hitközségi statutumok újra való átdolgozására, — három hónapi záros határidő mellett, három tagú bizottságot küld ki. Dr. Donoszlovits indítványára megválasztottak: Buday Gerő, Henneberg Sándor és dr. Thurszky Zsigmond. Még néhány lényegtelen tárgy elintézése után a gyűlés 12 órakor véget ért.

Városi ügyek.

□ **Zombor szab. kir. város gazdasági és pénzügyi bizottsága** 1903. évi szeptember hó 5-én délután 3 órakor a városháza tanács termében ülést tart. Tárgy: Az 1904 évi költségvetés.

□ **Hirdetmény.** Zombor szab. kir. város tanácsa ezennel közhírré teszi, hogy a város területén levő és ovoda járásra utalt 3—5 éves valamint 6—14 éves tanköteles gyermekek f. évi szeptember havában az iskolaszékek által kitűzendő határidőben a megfelelő iskolákba a szülők vagy gyámok beiratandók lévén, ennél fogva felhivatnak a szülők és gyámok, hogy az 1868. évi XXXVIII. t. cz. 1—6 §§-ai értelmében a gondozásuk alatti gyermekeket 6. életévük betöltésétől 12. évükig a mindennapi, életük 13. évétől a 15. évig pedig az ismétlő iskolába járattat és ott taníttatni annál is inkább szoros kötelezettségüknek ismerjék, mert ellenkező esetben velük szemben a fentidezett törvény szigoruan fog alkalmaztatni. Megjegyeztetik, hogy mindazon tankötelesek, kik az 1903/04 tanév folyamára alatt tölti be 12-ik életévüket a mindennapi iskolába a tanév végéig, — a kik pedig a tanév folyamára alatt a 15-ik életévüket betöltik az ismétlő iskolába a téli hónapokon át is járti tartoznak. Végül megjegyeztetik, hogy az igazolatlan mulasztásokért a szülők illetve gyámok az 1868 évi XXXVIII. t. cz. értelmében pénzbürséggel is fogják sújtatni.

Zombor, 1903 évi augusztus hó 26-án.

Hauke Imre s. k.,
polgármester.

Hanem most az egyszer kivételesen egészen más fogadtatásban részesülsen. Eddig ugyanis bánatos, keserű, — mondhatnám — mogorva ábrázattal s rendszerint a pamlagra dölve, kelletlenül fogadott, míg a mostani belépéseimkor udvariasan fölkelt s mosolygva s tárt karokkal sietett üdvözlésemre. Egészen meglepődtem. Olyan volt, mintha kicserélték volna.

— Tán meggondolta a dolgot Böske, hogy olyan derűs, jó kedved van? — vétem oda félig tréfás, félig szatyrikus hangon.

— Eltaláltad. Derűtlenségemnek épp ő az egyik rúgópontja.

— ??

— Hát csakugy, hogy róla az éjjel — álmodtam.

Elnevettem magam.

— Es te annyira tudsz örülni egy ilyen lánokra?

— Én igen . . . És ha beteljesül, akkor én leszek a világ leggazdagabb halandója . . . Képzeld csak, mit álmodtam! (Vége köv.)

Hirek.

* **Áthelyezés.** Ő Felsége a király gyulafehérvári Szabó Jenő őrnagyot a 6 ik honvéd gyalog ezredhez áthelyezte. — Czeisberger János 6-ik gyalogezredbeli őrnagyot pedig Ludovica Akadémia tanárára nevezte ki.

* **Kinevezés.** Brankovics György patriarcha Stojsics Dusan zeutai tanítót és a legfőbb szerb iskolai tanács tagját a görög keleti szerb iskolák főtanfelügyelőjévé nevezte ki.

* **A tanév kezdete.** Most, hogy az iskolai év megkezdődött és a tanuló ifjúság megérkezett a nyári szünidőből, — városunk megelégnült. Sok vidéki érkezett városunkba, kik a diákokat beíratás és elhelyezésre behozták, nagyobb élénkséget adnak holt városunknak. A beíratások az összes intézetekben javában folynak, sok szülőnek nagy reményére, de még nagyobb térhérére, mert a tanítás mai nap drága.

* **Az egyetemi ifjúság táncestélye.** A zombori egyetemi ifjúság mult szombaton este az Elefant szállodában búcsúzóul táncestélyt rendezett, a melyen városunk ifjabb női nemzedéke nagy számmal vett részt. A táncestély méltó volt azokhoz, a ki azt rendezték, ifjú hév, magyar zamatosság és vigy kedély uralta a fesztelen mulatságot, melyre mindenki ki jelenvolt, bizonyára kedvesen fog vissza emlékezni. A cigány jó húzta, az ifjúság még jobban járta kivilágos-kiviradti táncot. A mulatságon részt vettek: Baumann Mariska, Chorus Mariska, Diener Elza, Dvornák Olga, Fratricsevits Anti, Fleckenstein Mariska, Gehring Lenke, Grün Róza, Gräff Ilonka, Heintz Viki, Jeszenszki Flóra, Jovánovits Leona, Jovánovits Macza, Kirehner Madlen, Karl Ilonka, Klemm Macza, Moits Mariska, Náray Erzsi, Náray Jolán, Proll Búske, Proll Paula, Predragovits Romána, Predragovits Stanci, Pekanovits Katicza, Pekanovits Mariska, Poppovits Mila, Pencz Mariska, Perndl Margit, Stebler Aranka, Szobotka Katus, Sudár Eozsa, Strasser Ilona, Sági Margit, Szondy Bella, Vadász Margit, Zsuffa Ilonka.

* **Értesítés.** A zombori áll. főgymnásium igazgatósága értesíti a t. közönséget, hogy az 1903/4. tanévben az előadások egyfolytában 8 órától 1-ig fognak megtartatni. Délután csak rendkívüli tárgyak lesznek.

* **Értesítés.** A zombori iparos tanoncziskolánál az 1903/4. tanévi beíratások folyó hó 7, 9, 10, 11 és 12. napján délután 6 órától 7 óráig a központú róm. kath. elemi fiúiskola rajzterem helyiségében fognak eszközölni. 13-án délelőtt 9 órakor „Veni Sancte” lesz, 14 én pedig a tanítás veszi majd kezdetét. Felkéretnek tehát ennél fogva az érdekelt iparosok, hogy tanonczikat a mondott időben irassák be, mert ellenkező esetben mint kötelesség-mulaszók ellen az ipartörvénynek ide vonatkozó rendelkezése szigorúan alkalmaztatni fog. A tandíj 6 korona, melynek egyik felét a tanoncz beíratáskor, másik felét pedig 1904. évi február hó 1-én tartozik az igazgatóságnál lefizetni. Zombor, 1903. évi szeptember hó 1-én, Igazgatóság.

* **Esküvő.** Veszelovszky Ferencz zombori derék iparosunk nevelt leánya Adelnak — tegnap délután volt az esküvője Keszler Károly regályi (Tolna m.) aljegyzővel.

* **Eljegyzés.** Dr. Weisz Fülöp bajmoki községi orvos leányát Ilonát eljegyezte Bille Adolt orosházai kereskedő.

* **Vasuti előmunkálati engedély.** A kereskedelmi m. kir. miniszter Réthey Ferencz vállalkozó budapesti la-

kosnak, a baja—zombor—ujvidéki helyi érdekű vasut Hódásig, eselig pedig Parabuty állomásától Bács nagyközségig vezetendő, rendes nyomtávu, gőzmozdonyon, helyi érdekű vasutvonalra az előmunkálati engedély érvényét egy évre meghosszabbította.

* **Bács vármegye szőlőültetvényeinek.** A kerület szőlőültetvényeinek kedvező eredmények ért, amennyiben a telepítés jelentősen haladt és a termés is, legalább mennyiségben, igen kielégítő volt. Az új szőlőtelepítések mintegy 2000 hold homok talajra esik. B.-Bodrog vármegye összes szőlőterülete 1901-ben 14.557 hektár — volt; must termelt összesen 216,192 hektoliter. előállított bor 194,573 hekt, eladott szőlőmennyiség 2.346 mm. s a termelés értéke 4.460,379 korona.

* **Uj táviróhivatal.** A kereskedelmiügyi miniszter Ujsoóvén a postahivattal egyesített táviró központot rendeztetett be.

* **Királyhalmán vasuti állomás lesz.** A királyhalmi gazdaközönségnek hol több Bács-vmegyei birótokosnak szőlője van, régi harca diadalmaskodott a közigazgatási sibilóns és dohogtalanságon: vegre valahára létesíteni fog állomás. A miniszter ugyanis elrendelte, hogy az ottani rakodót rendes állomássá építsék ki s a közigazgatási bejárással a vasuti és hajózási főfelügyelőséget bízta meg.

* **Tanítóválasztás.** Mohol községben az iskolaszék a szállási tanítói állásokra Kormos József és Töködy György okleveles tanítókat választotta meg.

* **Erdők Bácskában.** Az erdők állaga 1902. végén volt 75. 735 k. hold Az 1901. é. állapothoz képest 19.942 h. apadás onnan ered, hogy az apatini m. kir. erdőhivatal kerületében telepítési célokra 19.185 h. lett az erdők állományából elvonva, 757 h. irtása pedig szőlőtelepítések céljából engedélyeztetett.

* **Névmagyarosítások.** Kk. Radoychich Dezo ráczmilitsai illetőségű, m. o. lakos vezetéknevét „Radó”-ra, kk. Zeisel Károly bácskurai illetőségű, titeli lakos, m. kir. adóhivatali gyakornok pedig „Csató”-ra változtatta.

* **A földművelési kormány segélye.** Darányi Ignác az földművelésiügyi miniszter leiratban értesíti Zenta várost, hogy a rakpartépítéshez az állam részéről megajánlott 89747 K-ból 44873 K-át, vagyis az állami hozzájárulás felett a város a zombori királyi adóhivatalnál felveheti, ezen összeg má ik felét pedig csak a munkálatoknak a kormány szakközege által történt felülvizsgálása és jóváhagyása után fogja kiutalni.

† **Halálozás.** A zombori kir kinsztári ügyészség gyászlapon jelenti, hogy egyik derék alkalmazottja nemes Kőrös Kényi Ödön élte 64. évében elhunyt. Nevezett Feketehegyről származott Zomborba, hol szülei után nagy vagyont örökölt. Városunkban ő volt talán az egyedüli, aki „régí jog” czimén képviselő választói jogosultsággal bírt.

* **A szabakkai új zsinagóga fölavatása.** Jövő hó 17-én avatják föl — tudósításunk szerint — a szabakkai új zsinagógát. Az impozánsnak ígérkező ünneplésre meghívják az összes megyei zsidó hitközségeket, melyeknek sorában bizonyára a zombori hitközség is képviselve lesz.

* **Kézimunka és női iparis-kola Szabadkán.** Crener Andorné Szabadkán, miniszteri engedéllyel kézi munka és női ipar iskolát nyit f. évi szept. hó 15-én. A tanítás célját magában rejtő a gyakorlati tanítás főbb szaktárgyai, melyek a következők: I. A fehér-, szines-, műhímző és egyéb kézimunkák

osztályában: Hurkolás, likacsos tömött kézi hímzés, Fehér- és monogram hímzés, aranyhímzés, tűfestés, aranyhímzés hímzés rátéttel. Kínai hímzés, arab hímzés, perza ajour, munka richelleu hímzés, pointlace munka, gobelin és montirozás. Selyemre, fura, gázra, üvegre festés stb. Továbbá horgolás, kötés, bogozás, rezemunka, csipkeverés, beszövés stb. A munka anyagoknak: különböző pamut, czerma, selyem- és bársonyszövetek, pamut, selyem- és aranyzalak, tük stb. előállításai módjának, beszerzési forrásainak s árainak ismertetése. II. A fehérnemű varró osztályban: Mértékvétele, fehérneműk rajzolása, kiszabása és varrása, kézzel s különböző rendszerű gépeken, azoknak foltozása s beszövése (stoppolása). A fehérneműk díszítése. A munka anyagoknak u. m. különböző szövet, fonál, tű, szalag, gomb, stb. előállításai módjának ismertetése. A különböző rendszerű varrógépek kezelése és tisztítása. Az anyagok és gépek beszerzési forrásainak s árainak ismertetése. Munkasorozat: fehér vászon mintakendő a kézi varrás különböző öltés forrásainak s árainak ismertetéssel, Munkasorozat: fehér vászon mintakendő a kézi varrás különböző öltés nemeivel, szegő-, elő- s hátraöltéssel, agyon varrással gomblyukvarrás, gombfelvarrással néhány keskenyebb s szélesebb szegélylyel, szalagfelvarrás és foltozás beszövésével. Női és fehérneműek: gyermek ing, egyszerűbb s díszesebb női ing, nadrág, kötény, alsó szoknya, háló kabát, zsebkendő. Férfi ing s lábravaló: Agyнемűk: paplan lepedő, különböző nagyságú s alaku párna huzatok. III. A felső ruha varró osztályban (Jövő tanév): A felső ruhák mértékvétele, szapásminta rajzolása, kiszabása, az egyszerű és díszesebb ruhák összeállítása, varrása és díszítése. A felső ruhák atalaktívása. Ruha vasalás. IV. A divatárú czikkelt készítő osztályban: Mintakendő, mindenemű fodrász, varrás, huzás, ablak függöny, arckép keretek, asztal terítők, férfi- és női nyakkendők, fűcluek, gyermek- és színházi fejkötők, egyszerű- és díszgalérok, kalap, lámpapernyő, legyező művirág stb. Iskolai rendtartás. A kézimunka- és nőiparis-kolában a tanév e kezdő évben szeptember hó 15-én kezdődik s a következő év június havának 28-ik napján végződik és két fél évre van osztva. A tanulók felvétele. Az intézet rendes tanfolyamára a különböző szakosztályokba tanulóknak olyan nők vétetnek fel 14-ik, kik életévüket már betöltötték s legalább az elemi népiskola hat osztályát, vagy a polgári iskola második osztályát sikerrel elvégezték. A beíratásra minden évben szeptember hó első napjától 5-ik napjáig történik. A később jelentkezők kellő igazolás mellett szeptember 15-ik napjáig vétetnek fel. Kivételesen a tanév második felében jelentkezők is felvétetnek. Beíratás és tanítási díj. A beíratás díja évenként 2 korona, a tanításért a tanulók havonta 6—8 korona tandíjat fizetnek, Értesítőre 1 korona. A tanulók a beíratási díjat és az első havi tandíjat a beíratásuk tartoznak lefizetni. Azon végezt tanulók, kik kézi ügyességük tökéletesése végett még egy évig az intézetben kívánnak foglalkozni, havonként 4 koronát fizetnek tandíj gyanánt. Felöltött hölgyek és rendkívüli tanulók a rendes tanulók díját fizetik. A tanítási órák délelőtt 8 órától 11-ig és délután 2 órától 4-ig tartanak. Szerdán és szombaton délután szünet van. Üdvözöljük az intézet megnyitását Bácskában! Az intézetet megnyitása vezetésé Harisné Major Ilona úrnő gondjaira lesz bízva — házagpotó lesz és a családi körben foglalkozkodó női generáció fog nevelni, — mely a társadalom sok kínóveseit és betegségeit fogja elosztani. Ha a nő magasztos hivatást betölti — a család s vele a társadalom erkölcsi alapja megerősödik és nyomában béke és megelégedés honol.

* Uj magyar takarékpénztár a Bácskában. Temerinben, Bács-Bodrogmegye egyik legnépesebb nagyközségében, mint levelezőnk írja, már régebben fölmerült egy megalapítandó magyar takarékpénztár kérdése. A lassan előcsendesedett eszmét újabban Gűbel Ferencz, Vermes Vince, Schwager János és ifj. Bogár István vették kezeikbe s nem kimélve semmi áldozatot, az ügyet már annyira vitték, hogy az 50,000 korona (500 darab 100 koronás részvény, legnagyobb részben helybeliek által jegyezve) alaptőkével rendelkező intézet szeptember hó első napján megtarthatta alakuló közgyűlését. Az új takarékpénztár létrejötte örvendetes esemény, mert Temerin az egyedüli magyar község a déli Bácskában, elszigetelve idegen ajku nemzetiségek által s így az új takarékpénztár a magyar gazdasági érdekeknek ugyszólván egyik előőrsé lesz.

* Tisztelt tudósítónk figyelme. Azon t. tudósítónknak, kik az utolsó két hónap alatt tudósítást nem küldtek, mai napot fogva a tisztelőpéldányt beszűntjük. — A tisztelőpéldányra ezentúl csak azok tarthatnak igényt, kik kéthetenként legalább egyszer küldenek be tudósítást.

* Szabályrendelet jóváhagyása. A kereskedelmi miniszter az O., Német- és Ujjalánka községeknek a hászoló kereskedés eltiltásáról szóló szabályrendeletét jóváhagyta.

* Zentaiak a kalocsai érsekénél. Mult hó 29-én a tiztagu küldöttség jelent meg Kalocsán, Dudás Lajos zentai polgármester vezetése mellett, hogy Császkai György Érseknek a diszpolgári oklevelet átnyujtsa. Az érsek kegyesen fogadta zentai polgártársait, a polgármester üdvözlő beszédjére — a nála megszokott rövidséggel, de szívből fakadó kegyes szavakkal — választott. A küldöttség déli egy órákor ebédre volt hivatalos az érseki aulában, hol Czabafy János főjegyző lelkes beszédben köszöntötte fel az Érseket. A küldöttségben részt vettek: Dudás Lajos polgármester, Beretka Imre nyomdatulajnos, Czabafy János városi főjegyző, dr. Ellinger János ügyvéd, Erdűjhelyi Menyhért plébános, Kezeli Mészáros Mátás és Lengyel Dávid, Piszár János földbirtokosok, Rechner Kondrád adminisztrátor, Rudics Farkas földbirtokos.

* A pórul járt verekedő. Érdekes ítéletet hozott tegnap a kir. törvényszék. Még husvétkor történt Sztanisicon, hogy a mulató legények közt kettő össze szölaikozott, mire Ralbovsky János közzéjük ment békíteni a feleket. Nem tettelt az Tványi Józsefnek, hogy egy házas ember avatkozik a legények dolgába s bele kötött Ralbovskyba. A szövaltásból dulakodás támadt, miközben Frányó kihúzza biskáját s megszörkálta ellenfelét. A verekedés zajára odajött Ralbovsky sógora Somossi Ferencz s midőn látta sógora szorult helyzetét, ő is bicskát rántott, neki ment Frányónak s össze-vissza szörkálta úgy, hogy Frányó ájultan rogyott össze. A csendőrök, mivel csaknem biztosra vették, hogy Frányó nem marad életben, letartóztatták Somosit, ki több mint egy hónapig ült vizsgálati fogságban. Frányó úgy egy hónap múlva kiheverte sebeit s így megjelenthetett a napokban tartott főtárgyaláson. A kir. tvszék Frányó Józsefet azért mert Ralbovskyt megszurta, ki e miatt 2 hétig beteg volt, 2 hónapi fogságra ítélte. Azonban Somossi Ferenczet felmentette, mivel tettét a btk. 79. § szerinti jogos védelemnek tulajdonította.

* Rizstermelés Bácskában. A megyei rizstermelés eredménye kielégítő, amennyiben holdankint átlag 16%, métermázsza rizs termett s egy hold

hozama mintegy 290—300 kor. tett. A földmiv. miniszterium kezdeményezése folytán fontos lépések történtek a rizstermelés fokozása érdekében; az összes magyar rizstermelők a földmiv. miniszterium védnöksége alatt szövetségbe léptek, a miniszterium a kis zstapári rizshantoló gyárat megvette és azt a szövetségnek méltányos föltételek mellett hosszabb időre bérbeadta.

* Öngyilkos könyvelő. Topolyai tudósítónk jelenti, hogy Beck Józsa, a bács-topolyai takarékpénztár könyvelője e napokban szöjkáltozte magát. A szerencsétlen leány azonnal meghalt. Az öngyilkosság oka reménytelen szerelem. A könyvelő állítólag szerelmes volt az intézet egyik alkalmazottjába, de az nem viszonzta e szerelmét.

* Tanítónői és tanítói pályázatok Szabadkán. Szabadka sz. kir. város községi iskolaszéke — szeptember 5-iki lejáratul — pályázatot hirdet egy 1000 kor. évi törzsfizetéssel és 240 korona lakpénzzel javadalmazott tanítónői, egy 1200 kor. évi fizetés és 240 korona lakbérrel díjazott polgári fiúiskolai segédrejtanári és két tanyai tanítói állásra, melyek egyenkint 900 korona évi törzsfizetéssel és 1/2 láncc föld haszonélvezetével vannak egybekötve, s a melyekre férfi- és nőtanítók egyaránt pályázhatnak. Az állások mindegyikével 100 korona ötödévenkénti korpóték is jár.

* A tisztviselők fizetésrendezése. Vörös László nyugalmazott államtitkár az Országos Tisztviselő-Egyesület választmányi ülést e hónap harmincegyedikére összehívta. Az ülés napirendjének utolsó tárgya a tisztviselők fizetésrendezésének az ügye. A Pesti Napló szerint Vörös László elnök ez alkalomból azzal az örvendetes hírral fogja meglepni a magyar tisztviselőket, hogy a kormány már most reálisan szöndékozik a tisztviselők helyzetén javítani, amennyiben segély vagy más czímen hajlandó pénzt kiutalni mintegy előlegül a majdan fölemelendő fizetésekre.

* A honvéd huszárság lövészene. A szabadkai honvéd huszárság szeptember 6-án tiszti és legénységi lövészenny rendez a palicsi ut mentén elterülő gyakorló téren. A verseny kezdete délután 3 óra. Ezen versenyek részletes programját annak idején közölni fogjuk.

* Uj népiskolai tankönyv. Csajági Bernát b. kulai tanító értesíti az érdeklődőket, hogy „Szülőföldismé” c. tankönyve, mely a népiskola III. osztályának földrajzi tananyagát: a földrajzi alapfogalmak ismeretelése után Bács-Bodrog megye részletes leírását (az 1900. évi népszámlálás felhasználásával) tartalmazza, II. teljesen átdolgozott, új kiadásban megjelent s nála megrendelhető. A könyvnek bolli ára kemény kötésben 50 fill. A t. tanítóknak azonban, ha a megrendelést közvetlenül ő hozzá küldik, nagyobb engedményt juttat. Mutatványpéldányt kívánatra szívesen küld a szerző.

* Utátadás. Bács-Topolya és Bajsa községek már másodizben kérték azt, hogy a bajsa-topolyai ut a törvényhatósági utalózatba felvéttessék. A megyei törvényhatóság helyt adott a községek indokolt kérelmének és közgyűlésen az utat fel is vette. A tényleges átadás, illetve átvétel f. hó 24-én történt; mikor is Láncczor Antal megyei tb. főjegyző, Kende Ignác kir. mérnök s a két község kiküldöttjei az utat hivatalosan bejárván, azt a megyei törvényhatósági utak közé felvették, illetve átadták. Utasítottak a községi kiküldöttek, hogy ezen utszakast községi utalózatukból közgyűlésileg töröljék.

* Magyar gyárosok és kereskedők Boszniában. A kereskedelmi és iparkamarák boszniai kirándulása szeptember hó 13-án, tehát 3 nappal később indul, mint a hogyan eredetileg tervezték.

Az utirányon is kisebb változás történt, a mennyiben Doberlin helyett, a közvetlenebb összeköttetés és az utazás kényelme szempontjából, egyenest Boszna Bród — Doboj irányában megy a kirándulás. A boszniai kormány három színben nyomtatott, gyönyörű akvarell illusztrációkat becsatolt a kamarák rendelkezésére, hogy azt a prospektusokhoz csatolhassák és az iránt is intézkedés történt, hogy az állami közlönyökben, a melyek Keleten a nyugat-európai kényelem és tisztaság képviselői, kellő számú szobák rezerváltassanak a kirándulók részére. A vidéki kereskedelmi és iparkamarák bejelentése szerint számos hölgy is részt vesz az élvezetes utazásban és azért úgy határoztak, hogy a társasághoz nemcsak kamarai tagok és családtagjai, hanem az intelligens tarsadalmi osztályokból mások is csatlakozhatnak. Az útterv Bosznia-Hercegovina és Dalmácia fontosabb pontjait és nevezetességeit foglalja össze és nyolcz napot vesz igénybe. A társaság zöme szeptember 20-án érkezik vissza, a vasúti jegy azonban 45 napig érvényes, tehát az ott tartózkodás tetszés szerint meghosszabbítható. A jelentkezés ez érdekes utazásra egy a budapesti, mint a vidéki kereskedelmi és iparkamarák titkár-ágánál történhetik.

* Megcsönkített szobor. Piskos dolog történt a napokban Zentán a Porongyon. Eugen porongyi szobrát megcsönkítették. A sisak egyik szárnyát leütötték a két kardot pedig elvitték. A rendőrség utána nézett a dolognak s az egyik kardot megtalálták Cseh Józsefnél az ágy alatt. Ezt Cseh János, József fia szedte le a szoborról. A másik kardot Verbai József vitte be a rendőrséghez. Allitóltag a sziget másik oldalán találta me a fübe rejtve. — Tanácsos, hogy a rendőrség szigorú vizsgálatot indítson és a tetteseket a legkeményebben büntesse meg, hogy máskor az ilyenféle garázdálkodástól elmenjen a kedve mindenkinek.

* Külföldi pezsgő megadóztatása. Mig más városokban, úgy Zomban is a szöda vizet adóztották meg a közegészségügy rovására, addig most Arad város tiszti főjegyzője indítványt nyujtott be a tanácshoz, hogy a város jövedelmének szaporítása céljából a külföldi liköröket és pezsgőket megadóztassák. Ebből Arad városa legalább 6—7000 korona jövedelmet remél, palackonként 1 korona adóval. A külföldi pezsgők közül a Mumm, Veuve, Cliquot, Roederer, Heidsieck, Irroy, Pommerly, Duminy, Molt, Chandrau és ujabban a Henkell, mig a külföldi likörök közül az Altwater, a Maraschino, Chartreuse, Cointreau, Lucca, Bolo stb. vannak elterjedve. Kivánatos, hogy Arad városa az indítványt határozattá emelje és hogy ezt a példát többi nagyobb városaink is kövessék.

* Tejszövetkezetek Bácskában. Tejszövetkezet Bácskában az elmúlt évben 5 alakult s így a megvölkkel együtt most már 60 tejszövetkezet működik B. B. vmegyében, melyekre kivált a megyei gazdasági egyesület birt jótékony és üdvös hatással.

Községi takarékpénztár.

Irta: Papp Ferencz.

Jogéletünk most éli az átalakulás idejét. A közigazgatást egyszerűsítették s dacára az új rendszer hibáinak, kétséget sem szenved, hogy érvényesül benne az elv: több szóbeliség, kevesebb írás, kevesebb forma, több lényeg.

A mai költséges, hosszadalmas eljárás helyett a jogkereső gyorsabban, olcsóbban s mert az új eljárás közvetlenebb, bizonyosabban is jut igazsághoz.

Lassan-lassan érvényesül ez az elv az állami gépezet minden részében. A

törvénykezés terén is újítás készül. Készül az új polgári törvénykönyv, az új magánjog. A váltóper 1000 koronán aluli subzotratummal kivétetik a rendes eljárás alul. Olcsóbb lesz, nem kell hozzá fiskális. Az avult végrehajtási törvény helyébe új novella lép, olyan, hogy a hitelező is megkapja a pénzt, de az adós se jusson teljesen tönkre. Csak egy nem változik, a gazdasági helyzet. A jogérett átalakul, modernizálódik, de az alap marad a régi. De mit ér mindez, ha napról-napra fogynak, anyagilag tönkre megyünk? Mit ér a közigazgatás egyszerűsítése, ha nem lesz aki a hasznát vegye? Mit ér a végrehajtási eljárás olcsósága, ha már nincs mit lefoglalni. Pöldje megterhelve 10 százalékos adóssággal, küzd, dolgozik éjjel-nappal, a föld azonban nem hoz 10 százalékos hasznót s nem képes jóllakolni azt a hatalmas molochot, a takarékpénztárt s ő a termelő, küzdelmes, verejtékes munkája mellett is éhez, családjával együtt. Mi baja a magyar gazdának? A drága pénz! Pedig a pénz olcsó —, ime takarékpénztár csak 4 1/2 százalékos fizet a betétért, a kölcsönért azonban 10-et vesz. Évekkel ezelőtt láttak már ezt. Megindult a mozgalom állami téren is. A belügyminisztériumban évekkal ezelőtt összeült egy anket. Tárgyalták, tanácskoztak a nép nyomorával, az eladódott gazda helyzetének javításáról, a módokról.

Világos elme, jószágos lélek megpendített egy eszmét: A községek által állítassanak takarékpénztárak, ahol nem az anyagi érdek főcéli, hanem a gazdasági élet fellendítése. Vártuk, hogy a közigazgatás újjászervezése alkalmával az évekkal ezelőtt megpendített, de Isten tudja mi'rt, napirendről levett eszmét felszínre hozzák ismét. Sajnos, lepi azt az aktát tovább is az idő kora. Pedig fontosabb kérdés ez a világ minden egyszerűsítésénél. Nézzük a mezőgazda életét, matematikai pontossággal ki lehet számítani, hogy a magyar gazda mennyi idő alatt fog teljesen tönkre menni, elzúlni vagy kivándorolni.

Ha a magyar kisgazda ma akár befektetés, akár vagyoni jogi, örökösödési kérdések tisztázása miatt pénzhez akar jutni, kénytelen a takarékpénztárakhoz fordulni, sőt mielőtt még az a kérdés eldőlt, hogy kaphat-e pénzt, fizet a banknak azért, hogy birtokát a kiküldött hivatalnok megtekintí, százakat fizet a különböző bizonyítványokért, a költséges, drága ügyvédi bekebelezésekért sokat. Fizet a kölcsönért 8 százalékos kamatot 2 százalékos kezelési díjat ez 10 százalékos. Hol az a föld, melyik a hatalmas adó mellett 10 százalékos kamatot hoz?

A községi takarékpénztárak eszméje egységes volt. Ime pár alföldi város, a Dunántul pedig Pínka község létesít községi takarékpénztárt s a legválságosabb időben is képes 6% mellett kölcsönt adni s mégis vagyona van, milliókra menő vagyona. Ennek a községi takarékpénztáraknak, mint erkölcsi testület vezetése alatt álló banknak nem az volna a célja, hogy részvényeseinek zsebéből tönje, hanem gazdasági életünk fellendítése, s a szociális kérdések megoldása. A szomszédunkban a jó ember parányi állam: Románia. Ez a jóformán 30 esztendő állam nem ismer más bankot, csak állami, és nem is 10 százalékra adja ám a pánzt, de nem is vándorol ki ám az oláh paraszt onnan. Minden községnek van alapja, egy kis jóakarattal, egy kis ésszel minden község teremthet bankot, amelyik kölcsönt ad a megterhelt birtokra vagy a befektetésre. És vajon nem lehetne-e az 1877. XX. törvényen segíteni, hiszen már ugy is elavult?

Ez a törvény megengedi, hogy az árvák pénze ingatlanokra kölcsön adassék, az ingatlanok egyharmad értékű képviselő összeg erejéig. Nem lehetne ezen törvényen változtatni s kimondani, hogy ezen

tul kétharmad értékig adható kölcsön? Avagy az árvák pénze biztosabb egy magán takarékpénztár? Hiszen az sem ad többet 5 százaléknál. A bürokrata urak talán felhozzák, hogy hátha visszaélések történnek az árvák pénzével? Benális érv! Nincs elég felelős tisztviselője a vármegyének? Szolgabíró, községi képviselőtestület, azoknak együtt és személyenkint vagyonuk?

Talán több garanciát nyújt a magánintézet? Segítünk, mert maholnap árvákban leszünk az árvánál. Mi a közigazgatás? A nemzet fizikai, szellemi és gazdasági élete. Nem az államnak, a kormányknak volna-e kötelessége tehát, hogy éppen most, mikor a közigazgatást újjászervezik, foglalkozzék az annak keretében tartozó gazdasági léttel is. Szodjék csak elő az irattárból azt a hatalmas akta csomót, kész egézséges javaslatot foglal az magában s állami fennhatósággal meg kell valósítani.

S ha majd 6 százalékos pénzhez jut a magyar gazda, bizonytalán nem fog kivándorolni, hanem itt marad és dolgozik, s a gazdátlanul maradt falusi hajlékokba nem vonulhat be a külföld népe.

Közigazdaság.

Szarvasmarha díjazás Overbászón. A B. Bodrog vármegyei gazdasági egyesület 1. szeptember 13-án 0-Verbászón szarvasmarha-díjazást rendez, amelyhez az egyesület minden tagját és a szarvasmarhatenyésztés ügye iránt melegen érdeklődő nagyközönséget ez uton is meghívja az előlétségre. Díjaztatni csak B. Bodrog vm. kiszagdták saját nevelésű állatait fognak, a nagytenyésztők és gazdatisztek állatait diszoklevelekkel tüntetnek ki. A díjazás kezdete r. 9 órakor.

Állat tenyésztés Bácskában. Az állattenyésztést illetőleg B. Bodrog vmegyében volt 61.168 anyaló, 5761 ménló, 40,870 párpa, 28.069 csikó, összesen 135,868 ló; tehén 84, 383, bika 2413, ökör 29,011, 49,060 borjú, összesen 164,877 szarvasmarha. ezenfelül 185,886 sertés. Újvidéken találtatott 774 anyaló, 171 ménló, 1080 párpa, 401 csikó, összesen 2426 ló; továbbá 1134 tehén, 18 bika, 763 ökör, 556 borjú, összesen 2471 szarvasmarha; sertés . 647. A sertésenyésztés nagy akadályal küzdött a kukoricatermes kedvezőtlensége miatt. Megesapant ezért nagyon a hizlatt sertések száma, mert a még most is sűrűn fellépő sertésvész miatt a drága kukoricaárak mellett a hizlatok vállalkozási kedve alábbzállott.

Dohánytermelés Bácskában. A dohánytermelést illetőleg B. Bodrog vmegye 6 községében 527 termelő kapott termelési engedélyt. kik 875 h. 157 □-öl területről 365,289 kg. dohányt szolgáltattak be a dohánybevéltő hivatalnak és 71.492 k. 62 f. kaptak. Egy hold legtöbb hozama 539 kg. (124 k. 40 f.), legkevesebb hozama 229 kg. (28 k. 01 f.)

Irodalom.

— A „Vasárnapi Ujság“ augusztus 30-iki száma 33 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Salisbury lord“ (arezképpel). — „A halálról.“ Költemény. Szabolcska Mihálytól. — Regénytár: „Aranyfűt.“ Regény. Irta Ifj. Korányi Frigyes (Goró Lajos eredeti rajzaival). — „A tudós családja.“ Spanyol regény. Irta Armando Palacio Valdés (képekkel). — „A vendég.“ Elbeszélés Irta

Ego. — „A budai királyi vár“ (12 képpel). — „Kihallgatások a királynál“ (pillanatfölvetelekkel a királyi kihallgatásra menőköről). — „Diszszemle a Vörmezőn a király születése napján“ (képekkel). — „A párisi áruház égése a korepesi-uton“ (8 képpel: Az áruház égése; Az áruház és környéke a tűzvész előtt és után; A király látogatása a tűzvész sebesültjeinél a Rökus-kórházban stb.). — „A rövid zárlat.“ — „Az almádi Kossuth-szobor“ (képpel). — „Az országos dalárverseny Tómesvártt“ (képpel). — Irodalom és művészet Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték, Képtalány, Egyveleg, stb., rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre négy kor. „Politikai Újdonságok“-kal és „Világkrónika“-val együtt, hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatálaban (Budapest, IV., ker. Egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb újság a magyar nép számára. félévre 2 korona 40 fillér.

3049./kig.
1903. sz.

Pályázati hirdetés.

Tovarisova községénél lemondás folytán megürült **irnok végrehajtói állásra szeptember hó 20-iki** határidővel pályázatot nyitok, felhíván pályázni öhajtókat, hogy minősítőnyelvüket feltüntető okmányaikkal felszerelt kérvényeiket nálam mutassák be.

A javadalmazás előleges havi részletekben esedékes 600 korona; megjegyzem azonban, hogy községi képviselőtestületi határozattal ezen fizetés 60 koronával felemeltetett s már csak a törvényhatóság jóváhagyás hiányzik.

Palánkán, 1903. augusztus hó 24-én.

Payerle,
t. b. főszolgabíró.

5609 szám.
kig. 903.

Pályázati hirdetés.

Ó-Kanizsa községhez tartozó Adorján községben fűresedésbe jött községi születésnői állásra pályázatot hirdetek.

A születésnői javadalm 200 kor. évi fizetés, a szabály rendezetleget megállapított látogatási díjak és pedig egy születési esemélnél két korona, egyes látogatásért 40 fillér. A szegényeknek ingyen tartozik segélyt nyújtani.

Felhívom pályázni szándékozókat, hogy kellőleg felszerelt kérvényüket hozzám **1903. évi szeptember hó 24-ig** bezárólag nyújtsák be. A később érkező kérvények figyelembe nem vételnek.

Zenta, 1903. aug. 29.

Dr. Mikosevics Kanut,
főszolgabíró.

Oblát Henrik férfiszabó Zombor

ajánlja nagy raktárral mindennemű bel- és külföldi, brünni és angol szövevekből készítenő

férfi- és gyermek ruhákat.

Kész deak ruhák
a legujabb façonnal, raktáron vannak és olcsó áron kaphatók.

1813—1903. szám.

Pályázati hirdetés.

Veprovác közszégnél lemondás folytán megüresedett **gyalogrendőri állásra** ezennel pályázati hirdetetik.

Évi fizetés 524 korona készpénz heti utólagos részletekben, a szabályszerű egyenruházatot, a közpénztárból való előlegezés mellett, sajátjából tartozik beszerzésre, míg a felszerelést a közszégné adja.

Igazolandó, hogy folyamodó a tényleges katonai szolgálatból történt elbocsátása óta hol működött s hogy rendőri szolgálatra a közszégné szabályrendelet szerinti alkalmas. **Határidő 1903. szeptember 15.**

Veprovác, 1903. augusztus hó 21-én.

Faller Alajos **Pollich Jakab**
jegyző. bíró.

2. jk. szám
R. A. B. 1903.

Pályázati hirdetés.

Ezennel közbírártéttetik, hogy a Bács-Bodrog vármegye törvényhatósága által kezelt újabb **bárod Rudich József-féle ösztöndíj-alapból** az 1903/1904. tanévtől kezdődőleg két ösztöndíj fiatalulóknak és egy ösztöndíj leánytanulónak fog az erre illetékes bizottság által a magy. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter úr jóváhagyásának fentartása mellett adományoztatni.

Egy ösztöndíj összege az alapítványi tőke 20.000 (huszezer) koronás részleteinek mindenkor egyévi kamatában, illetőleg egyévi szelvényeinek értékében van az alapító-levél 3 pontja szerint megállapítva, mely azonban 800 (nyolczszáz) koronát (400 azaz négyszáz forintot) meg nem haladhat.

Az ösztöndíj az ösztöndíjasnak az iskolai évben utólagosan fél évenként fog a zombori kir. adóhivatalból kifizettni.

Az alapító-levél rendelkezéseivel képest: „7. Az ösztöndíjak Bács-Bodrog megyei születésű vagy illetőségű, vagy a vármegye szolgáltatában álló szülőktől származó kifogástalan erkölcsű, példás magaviseletű és jó, illetve kitűnő előmenetelt tanúsító olyan fiatalulóknak vallás-és nemzetiségére való tekintet nélkül adományozhatók, a kik valamely fő- vagy algimnáziumi, fő- vagy alreáltanodában, felsőbb vagy alsó fokú kereskedelmi iskolában, polgári iskolában, közép ipariskolában, elemi iskolai tanítói képző-intézetben, felső nép- és polgári iskolai tanítóképző-intézetben (paedagogium), tudományos egye-

temen, műegyetemen, jogakadémián, országos mintarajztanodában, vagy bármely más magasabb, illetőleg az előbb felsorolt iskolákkal egyenlő fokú, de minden esetben csakis a magyar állam területén levő tanintézetben folytatják tanulmányaikat. Az ösztöndíjasok külföldi tanintézetekben tanulmányaikat csak a bizottságnak, a m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszter által jóváhagyott határozata alapján folytathatják.

8. Az ösztöndíjak adományozásánál báró Rudich József oldalági rokonaitól leszarmazó példás magaviseletű és jól tanuló ifjaknak vagy leányoknak, másodsorban Almás és Kunbaja község lakói példás magaviseletű és kitűnően tanuló gyermekeknek, a többi pályázókkal szemben mindenkor elsőbbség adandó.

Felhívtnak ennek alapján az ösztöndíjban részesülni kívánók, hogy a) a születésükre vonatkozó anyakönyvi kivonattal, b) az illetőségüket és erkölcsi viselkedetüket tanúsító helyhatósági bizonylattal, c) az illető tanintézet tényleges látogatását és előmenetelüket igazoló iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvényüket, melyhez a szülők vagyoni viszonyaira vonatkozó helyhatósági bizonyítvány, továbbá a báró Rudich József oldalági rokonaitól leszarmazó folyamodók részéről az ezen leszarmazást igazoló okmányok és a bácsalmási és kunbajai folyamodók részéről a szülőknél ezen községekben való (állandó) lakását igazoló helyhatósági bizonyítvány is csatolandó lesznek, bezárólag **1903. évi szeptember hó 30-ig** Bács-Bodrog vármegye és Zombor sz. kir. város főispánjához annál is inkább nyújtásuk be, mert az alapító-levél 12. pontjához képest, a kellően fel nem szerelt, vagy a fentebb meghatározott pályázati határidőn túl benyújtott kérvények figyelembe nem vétetnek.

Kelt Zomborban, a báró Rudich József-féle ösztöndíj-alapítványi bizottság 1903. évi augusztus hó 17. ént tartott üléséből.

Latinovits Pál s. k.,
mint az alapítványi bizottság elnöke,

Csemegeszlőt

5 kilós postakosarakban a legkitűnőbb sasza-fajokat utánvét vagy az összeg előleges befizetése ellenében **1 frt 30 krért**

díjmentesen szállít

Tápay István
bajai szőlő-telepe.

!!! Nem szorulunk többé a külföldre !!!

Téli szükségletünket a

„Vörös Kereszt”-ben

szerezük be, ahol a legszolidabb árak mellett a világ legfinomabb, legspeciálisabb dolgait kapjuk, u. m.: Valódi angol **Jamaika**, a hírneves **King** és **Reál-bel-földi rumok**. A legfinomabb tea különlegességek; orosz-Karaván és Császárkvercek, szavaltol eredeti csomagolásban.

Pompás francia **Konyak**, **Likör**, **Spanyolborok**.

Likör — konyak — rum — eszenciák recepttel együtt.

Tea sítémény, finom csukorkák, **Kugler**, törmelék-csokoládé, illatszerek, **szappanok**, mindennemű háztartási czikk.

Dr. Ungár József özegegye

Vegyszer-illatszert üzletében

a Vörös Kereszthez.

O v a s.

Aki egészségre az emberélet legvégső háttérig gondoskodni akar, az mellőzze a nadrágszíjat, övedzöl, vagy alkalmatlan elavult nadrágtartót, mert ezáltal a vérkeringés akadályoztatik, és minden nemes szerv, mint gyomorvese, lép stb. működésükben megakadályoztatnak, ami komoly betegségekre vezet.

„Cs. és kir. kizár. szabadalmazott Mach-féle egészségi nadrágtartó” mellőzi ezeket a hátrányokat, egészséges és kellemes viselést nyújt a nadrágnak azért, mert a talpallók minden testmozgásnak engednek és a csatban tolnak és kivált azért is, mert a nadrágtartók jó, nyulókony gummiólt állítanak elő.

A Mach-féle szabad. egészségi nadrágtartóknál a talpallók csak egyszer gomboltanak a nadrággombokra és addig maradnak rajta, míg a nadrágot viselik. A nadrág felhuzás és leve tésénél a talpallók a csatba egyszerűen be- vagy kiakasztanak. Miután a folytonos fel- és legombolás a talpallóknak a gombokra ereszkik, a felöltözés és levételkor kétszer olyan gyorsan megy, és a kellemetlen gombelvezést teljesen ki van zárva.

A Mach-féle egészségi nadrágtartók a nadrágnak a testen az igazi formát kölcsönzik. Ki minden nadrághoz külön talpallót (egy nadrághoz külön talpallót 20 krajczárba kerülnek) és a nadrágot a talpallókon a szekrénybe akasztja, annak mindig sima ráncz nélküli nadrágra lesz. — Vásárlásnál kérjük csakis a Mach-féle egészségi nadrágtartót, **Mach nadrágtartó gyárából** Brűnben, mert egyik gyártmány sem bírja ezeket az előnyöket: Árai pedig uraknak 50 kr., 1 frt és 1 frt 50 kr., fiuknak 25, 35 és 45 kr. Kapható: Zomborban

Bikár P. Milutin és
ifj. Goldfáhn Sándornál.

Svájci óra-ipar.

Csak
16 kor.

Szakértőknek, tisztéknek, posta-, vasúti és rendőrszolgálatoknak, valamint mindenkinél, kinek jó órára szüksége van, szives tudomására hozzuk, hogy mi az eredeti gép 14kar, elektro-arany-plaque remontoir órák „Glas-hütte” rendszer egyedül elválasztást átvettük. Ezen órák antimagnetikus precízis szerkezettel vannak ellátva, legpontosabban vannak szabályozva és kipróbálva és minden egyes órára három évt írásbeli jóváállást vállalnunk. Az órák, melyek három fedelből, egy réz és féműlő zárványból állnak, premissa- és lepdvator-alkalmazásúak és az minden felületi abszolút változtatlan amerikai eredetű készülnek.

azonkívül egy 14karát, aranyemeczelé vannak átvonva, miáltal oly eredeti hasonlóságot a valódi arany órákhoz, hogy meg szakértők által sem különbözethetők meg egy 300 korona értékű valódi arany óráttól. A világ egyedüli órája, mely soha sem veszteli el valódi arany kincsét 10.000 után-éndelet és körülbelül 3000 dicsőre levelet kapott 6 hónap leforgása alatt. Ara egy irt vagy nő órákat csak 16 kor után és börtvenek. Minden órához egy börtök kinyit. Legtöbbes és letele-gésnabb arany-plaque-lánccal urak és hölgyek részére (nyak-láncok is) 3, 5 és 8 korona. Minden meg nem felelő óra kifogás nélkül visszavételre kerül, miáltal semmi kockázás. Szék- küldés utánvét vagy a pénz előleges befizetése ellenében. —

Rendelmények intézendők:
Uhren-Versandhaus „Chronos” Basel I. (Schweiz),
Levelek Svájcba 23. máj. levelezőlapok 10 filleres belföldi elváltó- küldöndék. — Magyar levelezés.

Tűzifát

elad

a kutjevői uradalom

Begtezi erdőhivatala
készpénzért.

Londjica, Geskovicca és Caglin vasuti állomásokon bérment vagyonba rakva 500 m³ alóli mennyiség átvételénél.

Az árak bítk és cserfáért méterülenként értendő.

18 kor. I. oszt. hasabfáért

16 $\frac{1}{2}$ „ II. „ „ „

13 $\frac{1}{2}$ „ III. „ „ „

12 „ fűrészelt dorong fáért

9 $\frac{1}{2}$ „ baltázott „ „

7 $\frac{1}{2}$ „ ágfáért „ „

Szil, kőrís és gyertyánfák 10% -kal drágábban, ellenben tölgy 10% -kal olcsóbban. 500 m³-nél nagyobb vételnél 10% engedmény.

A haj ujanövése! Nincs többé kopaszág!

Egy emiltásra méltó szor, mely férfiak, nők és gyermekek egyaránt gyönyörű hajjal kibécsélheti. Beszerezésére a hajhullást, megújítja a korpa, száraz, porszerűsége miatt és sürüsti, bosszora növekszik, valamint növekszik és selymesebb teszi a haját. A korán megújult haj vastas nékelti vastagsága eredeti színt. A kezesség fölött a haj, valamint a szemlélő és szemlélő ujanövését jelöl.

Amerikában „Lovaerin“ név alatt egy szert találtak föl, mely minden növénnyel készíthető, nem kell ennek használatát óvakodni, mert meg a legfinomabb fejőknek sem ártalmatlan. Az agra, vagy gyermekek betegsége a hajjal parafinálja a hajját és a hajjal, meg a természet ezt a hiányt pótolja. De ki keltehetően ezen csodálatos szert tulajdonában akkor, mikén keressék között ezer és ezer kisműlő levei van, melyek oly gyönyörűeknek, kiknek szavahatóságához kétség nem fér.

A bécsi „Medizinisches Chirurgisches Centralblatt“ orvosi szaklap 1901. december 27-én megjelent 62. száma egy föltüntetett cikket közöl, melyben konkrét esetekben mutatja be Dr. Kulzicki ismert bécsi orvosnak a Lovacrin-t feltalálását és alkalmazását. A cikket fordította át Dr. Kulzicki érdeklődésére. Először hivatalosan kiadta a Lovacrin-t a legújabb és megbízhatóbb orvosi kopaszág, hajhullás és korpa ellen. — Nincs másfajta többé a korpa, a hajhullás, a kopaszág, mint azt a fönti kép mutatja.

Néhány orvos véleménye:

„Lovaerin“ itt hat eseten seborrhoe (kopaszág) ellenjavítom (hajhullás) kitűnő szolgálatot tett, s minig azon leszek, hogy alkalmas esetekben meg alkalmazom. Mindenesetre kérek nekem még három üveg Lovacrin-t küldeni. Dr. Ladislaw Borochi, orvos, Lemberg. — Az én által behatárolt „Lovaerin“-nal meg — egyetlen idővel a kopaszág, illendő beteges hajhullással igen kevéssé védelem értem el és szívesen gyakorlatilag mindig ajánlani fogom. Dr. Karol József, orvos, Budapest. — Főhivásuk fölött a Lovacrin-t többször alkalmaztam és igazmondóan elismerem, hogy az nekem kopaszgátságnál és hasonló állapotoknál igen jó szolgálatot tett, minél folytán az tovább ajánlani fogom. Dr. Garner Lajos, orvos, Lébény. — A Lovacrin-nal mostanig igen meg vagyok elégedve. Eset, hogy egy hajvesztésű szerező halmam van. Magamon az amlorrhoea hatást észleltem és előbb kopasz helyeken kis hajnak ujanövését találtam. Hazitamban ajánlani fogom. Dr. Kasimir Schamot, orvos, Lemberg. — Ha az eredmény nem változik, a Lovacrin-nal nagyon meg vagyok elégedve. A fejbőr enyhén és erőteljesen tisztítja a melletti a hajnak szaporodása föltüntet. Az agra hatást magamon tapasztaltam és meg én örültem a csatolás eredménynek. Dr. Ernst Ferenc, orvos, Tamási. — Az én kívánságának szívesen eleget leszek és bizonyított, hogy a Lovacrin nagyon sok seborrhoe (kopaszág) eseteknél kitűnő szolgálatot tett, nevezetesen a kopaszgátságnál. Dr. Korn Gyula, orvos, Kolozsvár. — Mivel a Lovacrin arra szolgál, hogy idősbb személyeknél a kopaszgátságot, hajhullást és kopaszgátságot akadályozza meg, minden anyának fontos tudni, hogy létezik egy kozmetikum, mely a kis kedvenceinknek remek haját eredményez.

Egy nagy üveg Lovacrin ára, több óra elegendő, 5 korona, 8 üveg 25 korona, 4 üveg 20 korona. Székülés utánvételt vagy a pénz előlege kiküldése mellett az európai rakat állat:

M. Feith, Wien. VII. Mariahilferstrasse 38

Itt az alkalom

hogy mindenki az egészségelen, penészesedő szalmaszakját eldobhassa és helyébe esékély 8 koronánál egy kiváló erős, lakereű

acélsodrony ágybetétet

rendelhesen nálam, mely tartós és oleó, szag- és féregmentes, ennél fogva egészséges. Az ágy belméretének beküldése után, annak megfelelően szállítja a készítő:

ifj. Utry Pál, Baja

Gyomorbajosoknak

Mindazoknak, a kiknek a gyomor meghűlése vagy túlterhelése, hiányos nehezen emészthető, túlságos meleg vagy hideg étetek élvezése, avagy rendetlen életmód folytán gyomorbajuk van, u. m. katarzus, gyomorgöcs, gyomorfájdalom nehezen emésztés vagy elnyálkásodás — nagyon kitűnő háziész ajuttatik, melynek meglepő hatása már sok esztendőn át ki van próbálva.

Ez a Hubert Ullrich-féle Gyógyfűves bor.

E gyógyfűves bor jeles, gyógyhatásos fűvekből jó borral van készítve, képezi, erősíti az ember emésztési szerveit. A gyógyfűves bor eltávolítja az emésztési akadályokat és hatásosan közrehat egészséges vér képződéséhez.

E gyógyfűves bor idején való használata a gyomorbajokat már esirájában elfojtva azért nem kell késedelmezni idejekorán használni.

Jelenségek, u. m. főfájás, hűfűgés, étetés, puffadás, ros-zullért hányással a melyek dült gyomorbajnál annál erősebben föllépnek, gyakran egy-két ivás után már eltűnnek.

Székrekedés és annak kellemetlen következménye: sorulás, kolik fájdalomak szív dobogás, álmatlanság, vérsűrűsödés a májban, lépben ezen gyógyfűves bor által gyorsan eltűntetnek.

A gyógyfűves bor az emészthetlenséget megszünteti s könnyű székelés által rossz anyagokat a gyomor belekéből eltávolítja.

Becésti, sápadt kinézés, vérszegénység, erőtlenség föbbnyire a rossz emésztés hiányos vérképződés és a máj beteges állapotának következménye. Etvágyhiány, idege kimerülés, rossz kedélyállapot, úgy mint gyakori főfájás, álmatlan éjszakák mellett az ilyen emberek lassan hervadnak.

A gyógyfűves bor az elgyengült életérőt újból föllivallanyozza.

A gyógyfűves bor fokozza az étvágyat, elősegíti az emésztést és táplálkozást előmozdítja az anyagcsere, gyorsítja a vérképződést, lecsendesíti a fölzogató idegeket és új életkedvet szerez. Számos elismerés és hálalir bizonyítja ezt.

Gyógyfűves bor 1 fort, 50 kr. és 2 frtos üvegekben kapható: Zombor, Nemes-Militics, Csoropla, Kornyaja, Uj-Szivacz, O-Szivacz, Bács-Bresztovacz, Bács-Doroszló-Priglewe-Szt. iván, Apatin, Kupuszina, Bodrogh-Monostorszog, Bezdán, Bóreg, Szántova, Sztanisztis, Bajnok, Pacsér, O-Morovieza, Bajsa, Bács-Topolyva, Kis-Hegyes, Szeghegy, Bács-Feketehegy, Kula, Uj-Verbász, O-Verbász, Kuczura, Torza, Kis-Kér, Bács-Szt., Tamás, Dárda, Kácsfalva, Vörösmar, Bán, Baranyavár, Lőse, Mohács, Duna-Szekerő, Baracska, Gara, Katymár, Bács-Madaras, Bács-Almás, Bikity, Bács-Vaskút, Bács-Monostor, Szerelme, Baja, Szabadka, Eszék, a gyógyészterárkban, s valamennyi kisebb-nagyobb magyarországi helységben osztrákmagyar gyógytárkban.

A zombori gyógyszerészek 3 és több üveg gyógyfűves bort eredeti árban Ausztria-Magyarországra minden helységébe küldenek.

Ugyiszintén küld Te me s v á r y J ó z s e f zombori gyógyszerész 3 és több üveget növényborból, eredeti ár Ausztria-Magyarországra minden helységébe.

Óvakodjunk az utánzásoktól.

Kizárólagosan csakis **Hubert Ullrich-féle** gyógyfűves bort kérjünk!

Gyógyfűves borom nem titok; alkatrészei: Malaga bor 450,0, borszesz 100,0, Glycerin 100,0, vörös bor 240,0, (Eberschenshaft) Nyárfanedv 150,0, megegyed 30,0, Manana; 30,0, kömény, annas, Honagyökér, amerikai érgyökér, Enciagyökér, Kalmusgyökér; 4 10,0. Ezen alkatrészet keverjük!

Gyógyszerész

Thierry A. Balszama

legjobb étrendi háziész

elmészési zavarok, gyengeség, roszzullét, gyomoréges, felfuvódás, stb ellen, köhögés-csillapító, görcs-csillapító, nyálkaoldó, tisztító. 12 kics. vagy 6 keltős üveg ládával együtt 4 kor.

Thierry A. gyógyszerész a Órangyalhoz Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Valódi csak az itt látható apáca védjeggyel. Ajánlatos e szert utazáson magukkal vinni.

Thierry A. Centifolia kenőcs

a legszilárdab b szívókenőcs, alapos tisztítás által fájdalom csillapító, gyorsan gyógyító hatású, megszabadít puhítás által mindentéle behatolt idegen testektől. Hegymászóknak, kerékpározóknak és lovaglóknak. nélkülözhetetlen. Posta utánj bérmentve 2 Tégely 3 kor. 50 fill.

Thierry A. gyógyszerész a Órangyalhoz Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett

Óvakodjunk utánzállól és figyeljünk a fenti minden tégelybe beégetett védjegyre.

Ajánlatos e szert utazáson magunkkal vinni. Központi rakttár: Budapest Török J. gyógyszerészárkban, Zágráb Mittelbach S. gyógyszerészárkban, Bécs Brady C. gyógyszerészárkban.

Gyümölcs-, főzelék- és húscservesvát,

aszall főzeléket ajánl a legjobb minőségben az

„Első Kecskeméti Conservgyár“

Kecskeméten.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.